

מנהיגי חינוך יקרים מאד.

חזרתי מהלווייתו של מורנו הרב אברהם צוקרמן זצ"ל, ואני מבקש לשתף אתכם בהרהורים שעלו בי בעקבות ההספדים, ומהיכרותי עמו בתקופה שבה זכיתי לעבוד לצדו בבני עקיבא.

"תמידים כסדרם".

תכונות יסודיות רבות יש למנהיג. יש מנהיג שהוא פורץ דרך, תמיד נמצא בצעד הבא, מנסה לקפוץ גבוה, מתלהב, ומעורר השראה בעצם מציאותו. ויש מי שהוא ריאליסט, שכלתן, במידה מסוימת "קר רוח"... שוקל את צעדיו, לא מרים את קולו, לא מתרגז, לא יוצא מעורו... איתן, ברור, לא מיטלטל בשום רוח מצויה... מישוהו שניתן לבטוח בו ובדרכו. מישוהו בהיר ויציב. הרב צוקרמן היה שייך למנהיג מהזן השני... הרב יעקב אריאל שליט"א היטיב לבטא זאת, כשהוא מתאר את הרב נריה כדמות המנהיג הראשון, ואת הרב צוקרמן כדמות השנייה. ההשלמה של שני מנהיגים אלה לדור... הייתה ייחודית ומבטיחה. לשמוע על יהודי בן צח שנים... לא מפסיד אף לא פעם (!) שלוש תפילות ביום, משנה יומית, שיעור יומי אחרי התפילה, לעולם פגשו אותו כשספר לימוד לפניו, התמדה בלימוד תורה "תמידים כסדרם"... טיפה ועוד טיפה... ממש כלימודו של רבי עקיבא.

"כולן שווין לטובה"

ביום ראשון של פרשת חיי שרה, באותו יום שבו נתעלה לגנזי מרומים, היה נוהג הרב צוקרמן, במשך שנים, לדרוש את הדברים הבאים על תוספת המילים "שני חיי שרה" (בראשית כג, א) לפסוק: "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים":
יש מאורעות שמשפיעים על תקופתם, ובעקבותיהם התקופה נקראת על שם המאורע, ויש אישים שמשפיעים על התקופה, והיא נקראת על שמם... שרה זכתה, וכל התקופה מאז הולדתה ועד פטירתה נקראת בתורה על שמה – "שני חיי שרה" – היא שהטביעה את חותמה על התקופה... הן בגין חכמת החיים שלה, שהתבטאה בהערכתם של מלכים ועמים שבאו במגע איתה (כ, יד-טז), והן בהבנת אורח חיי אדם ודרכי חינוכו עד כדי דרישה "גרש האמה הזאת ואת בנה" (כא, י). (לוחות אבן, עמ' 2113).
ה"שפת אמת" כתב על דברי רש"י: "שני חיי שרה כולן שווין לטובה" – "יש לומר כי דרך האדם הפשוט ע"י שנזקק וניתוסף בו דעה מיישב אורחותיו ונמצא כי כל מה שנזקק יותר מניח מידות ומעשים רעים שהיה עושה וא"כ אינו נקרא ימי חייו רק רגע אחרון שהיא בשלימות... אבל בשרה הצדקת היה כל ימיה בטוב בלי קלקול... וזה שנאמר "כולן שווין לטובה"."
יש מי שרק בסוף חייו הגיע לשלמות, ויש מי שכל חייו היה שם... סיפור חייו של הרב צוקרמן לכאורה לא ליניארי... תלמיד ישיבת נובהרדוק, תלמיד הרב הסטייפלר (החרדי הליטאי) שמאמין במדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתו, מחנך דורות של תלמידים לתורה ועבודה כאידיאל מלכתחילה. מלמד את תלמידיו ובניו ומצטט את אשר למד בישיבה הליטאית, ומשוחח ארבעה חודשים!!! לפני פטירתו עם חניכי סמינריון הדרכה של בני עקיבא על שליחות, ועל חשיבות המדריך בסניף והשפעתו הרבה על חניכיו. הרב אברהם צוקרמן, מילותיו האחרונות היו בשירה "זרעא חיה וקיימא, די לא יפסוק ולא יבטול מפתגמי אורייתא" איש תורה טהור ושלם, לצד המנון בני עקיבא "יד אחים לכם שלוחה... ראשינו בעמקי תורתה וכפינו ברגבי אדמתה..." ששרו אלפי תלמידיו ליד מיטתו... יש מי שיחפש את השינוי שעבר, יש מי שיאמר שלא ייתכנו הפכים אצל אותו אדם... אבל הרב צוקרמן לימד אותנו "כולן שווין לטובה", שום תקופה לא מתבטלת... קומה על גבי קומה... נער ניצול שואה, מגיע ארצה ולא עוזבה!!! עם תרמיל של תורה והלכה סדורים ו"מדויקים"... ודבקות ברב חרל"פ מעלה אותו לקומה נוספת... של תורת ארץ ישראל.. תורה ומדינה, תורה וצבא תורה וחיים...

"ישיבות נקים בכול מקום" מתוך פשטות וענווה.

סיפר לנו הרב דרוקמן על התקופה של טרום בני עקיבא... לפני הקמת הישיבות התיכוניות והרמת קרן החמ"ד: "היינו הולכים ללא כיפות, בכובעי קסקט... התביישנו לחבוש כיפה ולומר בראש חוצות, אנחנו בני הציונות הדתית..." קשה להסביר לבני דורנו ודור תלמידנו שלא כך היה מאז ומעולם... היו מי שפרצו את הדרך, הקימו עולה של תורה, בעיר, בכפר ובכל מקום... ישיבת בני עקיבא כפר הרא"ה בראשות הרב נריה והרב צוקרמן חוללו זאת... מבחינה זו כולנו תלמידיהם! הבית של המחוללים הגדולים, היה פשוט וצנוע... כיסא עץ שעמד בבית במשך שישים שנה... הנסיעה היא באוטובוסים... בלי נהג, בלי מכונית צמודה, בלי פוזות! אהבה גדולה הייתה בין הרב ואשתו שתחיה, איש משפחה למופת, חיים של שליחות מלאה לעבודת ה' למען תיקון ושכלול האומה. ניגש אלי אחד ממנהלי מוסדות החינוך בחמ"ד ושאל: "איך ניתן להסביר שראש ישיבה בן תשעים ושמונה מצליח להבין, לדבר ולחנך תלמידים בני שש עשרה, אין פער דורות?"... ענית לו מה שעלה במחשבתי שנים רבות. תלמידים, נערים צעירים, מחפשים נקודת אמת. לפגוש ראש ישיבה שעמד בראשות ישיבה עם הרב נריה במשך עשורים רבים יחד... ללא קנאה וללא תחרות, (כזכור לכולנו: "אין שני דברים לדור... ואין שני מלכים תחת כתר אחד...") יש כאן גילוי של אמת חיים, לשם תלמיד רוצה להתחבר. כשנערה צעירה פוגשת באיש אמת, ענו, שכולו תורה, מדבר בגובה העיניים, בשכל טוב... הגיל יכול להשפיע לטובה...

- רצ"ב 1. [קורות חיים ודברים שנאמרו אחרי פטירתו](#).
2. [הרב צוקרמן מברך מועמדים לישיבה תשע"ג](#) (סרטון).
3. [אחד היה אברהם](#) - מבט על משנתו ופועלו של הרב צוקרמן זצ"ל (הרב יונה גודמן).
4. [משנתו החינוכית של הרב אברהם צוקרמן זצ"ל](#) (הרב ידידיה הכהן, מדריך ארצי לתושבע"פ).

מנהיגי חינוך יקרים.
נשתדל ללכת לאורו של הרב ולנסות להמשיך את דרכו המופלאה.

